Sərbəst Tədqiqat

FasTracKids və Üç-Altı Yaşlıların Qiymətləndirilməsinə Əsaslanan Nəticələr

B.Ş Elektron Ünvanları

Nəticələr

Müstəqil araşdirmalar göstərir ki, FasTracKids proqramında qeydiyyatdan keçmiş üç-altı yaş arası uşaqların əksəriyyəti söz fondları sosial qabiliyyətlərini proqramda qeydiyyatdan keçməmiş həmyaşıdlarına nisbətən 100%-dən 150-yə qədər daha sürətli təkmilləşdirmişlər. Təlim keçmiş uşaqların hamısı inkişaf etmişdir. Bağça yaşında olanlar 1-ci sinif səviyyəsinə yüksəlmiş, 1-ci sinif səviyyəsində olanların bəziləri isə 2-ci sinfə qədər ucalmışdır. Uşaqların hamısı FasTracKids dərslərində altı ay müddətində həftədə sadəcə iki saat iştirak etmişlər. Tədqiqat göstərir ki, uşaqların məktəbə daxil olmamışdan əvvəl bu testləri etmələri təhsil uğurları üçün məktəbdə göstərəcəkləri səviyyə ilə birbaşa əlaqəlidir.

Əlavə Əhəmiyyətli Tədqiqat Göstəriciləri:

1. FasTracKids-in özünəməxsus tədris proqramı bütün bacarıq səviyyələrindəki tələbələrə böyük uğurlar qazanmağa kömək edir.

a. Nəticələr göstərir ki, FasTracKids proqramında qeydiyyatdan keçmiş orta səviyyədən də aşağı səviyyəyə malik uşaqlar şifahi və ifadəli söz fondu qabiliyyətlərində böyük inkişaf nümayiş etdirmişlər.

b. FasTracKids-ə daxil olmuş orta səviyyədən də yüksək səviyyəyə malik uğurlu göstəricilərə sahib uşaqlar da həmçinin qiymətləndirmə müddətində vacib müsbət artıma nail olmuşlar.

2. Uşaqlar altı aylıq vaxt müddətində ifadəli (danışıq) söz fondları 10 prosentilə qədər artırdılar. Çünki uşaqların nəticələri öz həmyaşıdları ilə müqayisə olunur. Uşaqlar adətən əvvəlki testdən sonrakı testə qədər böyük müdaxilə olmadan öz prosentil səviyyələrini dəyişmirlər. FasTracKids uşaqları həmyaşıdları ilə müqayisədə ifadəli söz fondlarını bir səviyyə daha sürətlə inkişaf etdirmişlər.

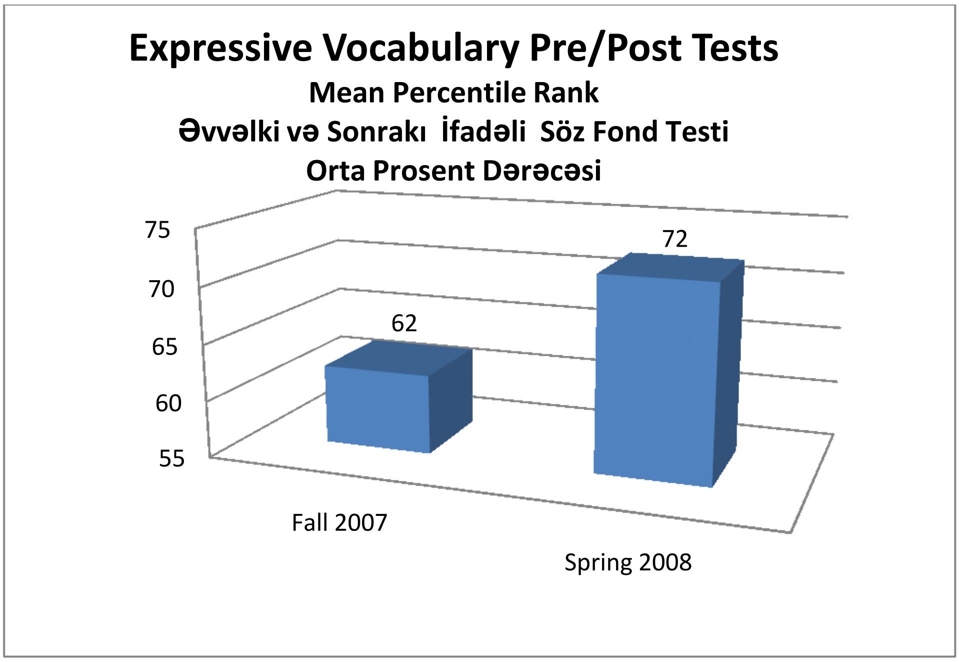

Fall-Düşmə

Spring-Qalxmaq

3. Uşaqlar altı aylıq vaxt müddətində şifahi (yaxud dinləmə qavrayışlarını) söz fondlarını 10 prosentilə qədər artırdılar. Çünki uşaqların nəticələri həmyaşıdlarının nəticələri ilə müqayisə olunur. Uşaqlar adətən əvvəlki testdən sonrakı testə qədər böyük müdaxilə olmadan öz prosentil səviyyələrini dəyişmirlər. FasTracKids uşaqları həmyaşıdları ilə müqayisədə şifahi söz fondlarını bir səviyyə daha sürətlə inkişaf etdirmişlər.

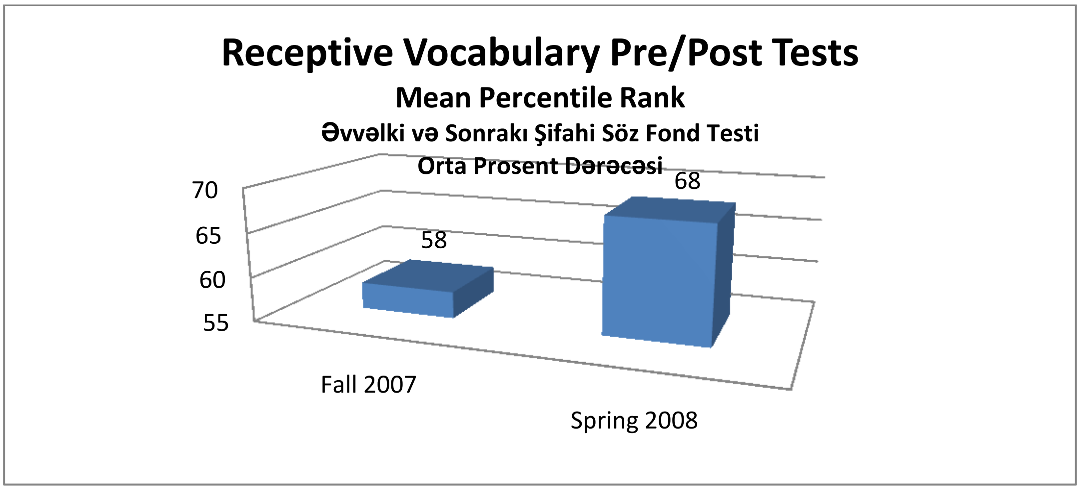

Fall-Düşmə

Spring- Qalxmaq

4. İngilis dilinin ikinci dil olduğu ailələrdən gələn uşaqlar arasında FasTracKids-in təsirli olması sübut olunub. İngilis dilinin ikinci dil olduğu tələbələr tədris olunan bütün üç tədris kateqoriyaları üzrə əhəmiyyətli təkmilləşmə nümayiş etdirmişlər. Həmin tədris kateqoriyaları: şifahi söz fondu, ifadəli söz fondu və sosial qabiliyyətlərdir.

5. FasTracKids uşaqları əməkdaşlıq, özünü müdafiə, məsuliyyət, anlayış və özünü idarə səviyyələrinə görə ölçülmüş və təkmilləşmiş sosial bacarıqlar nümayiş etdirmişlər.

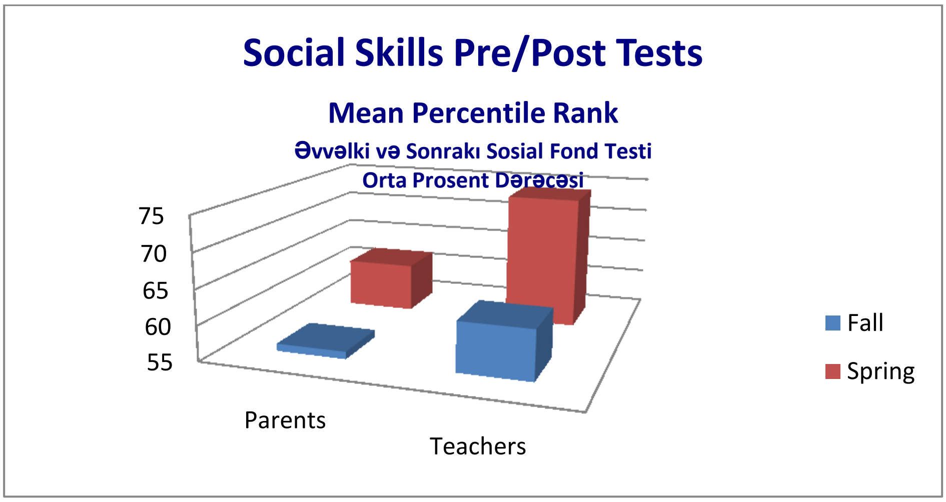

Parents-valideynlər

Teacher-Müəllim

6. Sosial bacarıqların qiymətləndirilməsi araşdırmasını müşayiət edən başqa bir təhlil göstərir ki, valideynlərin 76%-i uşaqlarının FasTracKids-də yaşadıqları təcrübədən çox razı qaldıqlarını bildirmişlər. Valideynlərin əksəriyyəti uşaqlarının sosial bacarıqlar (62%), dil (69%), liderlik və təşəbbüs (81%) və ünsiyyət (83%) sahələri üzrə ən çox inkişaf etdiklərini qeyd etmişlər.

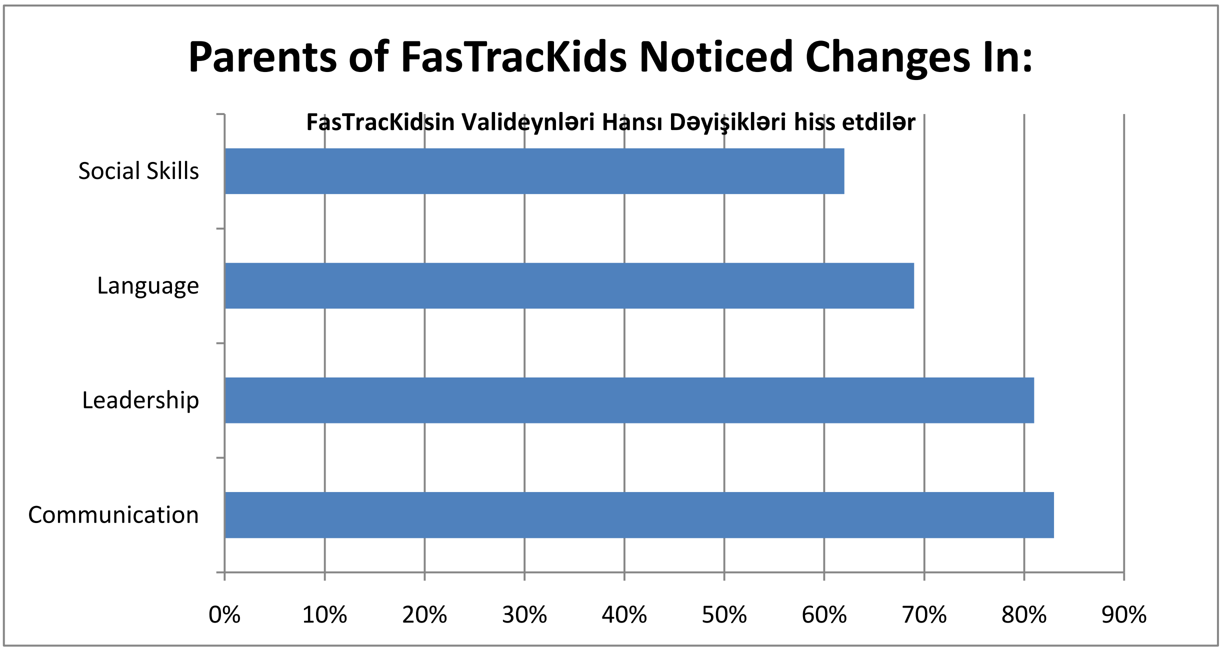

Social Skills- Sosial Bacarıqları

Language- D il

Leadership-Liderlik

Communication-Kommunikasiya

7. Sıx şəhər, dəbdəbəli şəhər, şəhər ətrafı, dəbdəbəli şəhər ətrafı kimi müxtəlif mühitlərdən gələn və fərqli ailə xüsusiyyətli uşaqlar bütün üç bacarıqlar üzrə - şifahi və ifadəli söz fondu; müəllimin qiymətləndirdiyi sosial bacarıqlar; və valideynin qiymətləndirdiyi sosial bacarıqlar - əhəmiyyətli inkişaf göstərmişlər.

Söz fondu niyə vacibdir?

İllərin tədqiqatı göstərir ki, məktəbəqədər uşaqların şifahi dil nailiyyətləri onların sosial/nəqletmə, tədris, qısa və uzun müddətli mütaliə uğurları ilə bilavasitə əlaqəlidir. Yeni sözlərin mənimsənilməsi uşağın dil və zəka inkişafının, həmçinin uşağın adi məktəb prosesinə hazır olmasının vacib göstəricisidir. Söz fondu qavrayışın zəka proseslərini və səslərin söz həcmində prosesini uşaq üçün hazırlayır. Zəka qabiliyyəti ilə əlaqəsi odur ki, geniş söz fonduna malik uşaqlar çoxlu mütaliə edir, bir çox sahələrdə sözlü təlimatlar vasitəsilə daha asan öyrənə bilir, yaxud düşüncə vasitələrini adlandırmaq üçün daha geniş söz anlayışlarına malik olurlar.

İlk illər məktəbəqədər uşaqların tənqidi əlaqələr qurmasının əsl vaxtıdır. Tədqiqat göstərir ki, dil inkişafı və erkən savad arasında qarşılıqlı əlaqə var. Uşaqlar vacib erkən savad bacarıqlarını anadan olandan başlayaraq mənimsəyirlər və onların 1-ci sinifdəki uğuru məktəbə başlamazdan əvvəl nə qədər öyrənmələrindən geniş həcmdə asılıdır.

Tədqiqatlar həmçinin göstərir ki, uşaqların İST (İfadəli Söz Testi) (EVT) və ŞST (Şəkilli Söz Testi) (PPVT) üzrə məktəbəqədərki ifaları ilə beş və səkkiz il sonra 4-cü və 7-ci siniflərdəki ifaları ilə arasında güclü qarşılıqlı əlaqə var.

Sosial Bacarıqlar niyə vacibdir?

Adətən zəka test nəticələri – İQ (Ağıl Göstəricisi), standartlaşdırılmış testlər, ağlı müəyyən edən dərəcələr üzərində diqqət mərkəzləşir. Hal-hazırkı tədqiqat göstərir ki, məktəbdə və həyatda uğur qazanmaq üçün qeyri-əqli qabiliyyətlər tələb olunur. Meyl, sosiallıq, başqaları ilə işləmək qabiliyyəti, tapşırıqlar üzərində diqqət mərkəzləşdirmək qabiliyyəti, özünü nizamlama, bütün sahələrdə özünə hörmət uğuru qabaqcadan xəbər vermək üçün zəkalı “ağıllılardan” daha önəmli ola bilər.

Tədqiqat Haqqında

İllər ərzində FasTracKids valideynləri, müəllimlər və direktorlar FasTracKids proqramlarının uşaqlar üzərində ilk növbədə təsirini görmüşlər. Biz uşaqların ünsiyyətdə daha bacarıqlı olmalarının, söz fondlarını qurmalarının və özünə inamlarını inkişaf etdirmələrinin şahidi olmuşuq. Biz onların yaradıcı formada problemləri həll etmələrini və və çətinliklərin öhdəsindən gəlmələrini izləmişik. Biz uşaqlarımızın sinif otağında, evdə və oyun meydançasında necə müsbət liderlik davranışları nümayış etdirmələrini də görmüşük. Biz kəmiyyətli təhlillərin bu tapıntıları dəstəkləməsini istərdik.

Bu tədqiqat layihəsinin əsas məqsədi təlimə əsaslanan nəticələri idarə etmək idi. Həmin nəticələr uşaqların FasTracKids-də iştirakı zamanı onların sosial bacarıqlar və söz fondlarının göstəricilərindəki inkişafı ölçürdü. Bu sahələrin seçilməsinin səbəbi odur ki, balaca uşaqların öyrənmə uğurlarına sahib olmaları üçün öncə onların komanda işi, problem həll etmə və ünsiyyət kimi əsas bacarıqlara malik olmaları vacibdir.

Bu tədqiqatın vahidliyi FasTracKids-ə ilkin dərəcədə əhəmiyyətli olmuşdur. Ona görə də biz təlimi idarə etmək üçün Masaçusets ştatının Velsli Kollecinin Velsli Qadin Mərkəzinin Uşaqların Məktəbdənkənar Vaxtı Üzrə Milli İnstitutunu təlimatlandırmışıq. UMVMİ (Uşaqların Məktəbdənkənar Vaxtı üzrə Milli İnstitutu)(NİOST) uşaqların məktəbdənkənar vaxtda təliminin qiymətləndirilməsi və tədqiqatı üzrə aparıcı beynəlxalq mərkəzdir.

Təlim zamanı istifadə olunanvasitələr minlərlə uşaq üzərində istifadə olunmuş standart qiymətləndirmə testləri idi. Bizim uşaqların nəticələri daha əvvəl testlərdən istifadə etmiş həmyaşıdlarının nəticələri ilə müqayisə olunmuşdur. Təlimdə iştirak etmiş hər uşağa ŞST (Şəkilli Söz Testi) (PPVT) və İST (İfadəli Söz Testi) (EVT) testlərini verdik. ŞST (Şəkilli Söz Testi) şifahi lüğəti və söz qabiliyyətini nümayiş etdirən, İST (İfadəli Söz Testi) isə ifadəli lüğətin və söz bərpasının aparıcı ölçü vasitəsidir. Valideynlər və müəllimlər Sosial Bacarıqların Ölçülməsi Cədvəlini (SBÖS)(SSRS) tamamladılar. SBÖS (Sosial Bacarıqların Ölçülməsi Cədvəli) tədris ifasına, həmyaşıdlarını qəbul etməyə və münasibətlərə təsir edə biləcək sosial davranışların ətraflı anlayışları ilə təmin edir.

Uşaqlara təxminən altı aylıq vaxt fasiləsində 2007-ci ilin payızında əvvəlki test, 2008-ci ilin yazında isə sonrakı testlər verilmişdir. Testlərin hər biri altı aylıq vaxt çərçivəsində uşağın təbii inkişafındakı və ümumi təkmilləşməsində baş verən dəyişiklikləri ölçmək üçün tərtib olunur.

Yeddi FasTracKids elektron ünvanları Birləşmiş Ştatlarda bu təlimdə iştirak etmişlər. Bu yerlər demoqrafik və sosial-iqtisadi məlumatları təmsil edirdi. Nümunə kimi ailə gəlirinin $20.000-dan $200.000-a qədər dəyişdiyini göstərmək olar. Valideynlərin 55%-i ən yüksək təhsil səviyyəsi kimi Bakalavr dərəcəsinə, 31%-i isə tamamlanmış ali təhsilə malik olmalarını bildirmişlər.

İstinadlar:

1. FasTracKids-in Yekun Hesabatının Nəticələrinin Qiymətləndirilməsinə Əlavə: Dərəcə Bərabərləyiciləri, 2008.

2. Dil və Yazmaq, Oxumaq İnkişafının Ev-Məktəb Təlimi, 1987-1995.

3. FasTracKids-in Yekun Hesabatının Nəticələrinin Qiymətləndirilməsinə Əlavə: Aşağı/Yüksək İfaçılar (ŞST və İST), 2008.

4. FasTracKids-in Yekun Qiymətləndirməsinin Nəticələri, 2008.

5. FasTracKids-in Yekun Qiymətləndirməsinin Nəticələri, 2008.

6. FasTracKids-in Yekun Hesabatının Nəticələrinin Qiymətləndirilməsinə Əlavə: Dərəcə Bərabərləyiciləri, 2008.

7. FasTracKids-in Yekun Qiymətləndirməsinin Nəticələri, 2008.

8. FasTracKids-in Yekun Qiymətləndirməsinin Nəticələri, 2008.

9. FasTracKids-in Yekun Qiymətləndirməsinin Nəticələri, 2008.

10. Anderson və Fribodi, 1981; Bauman, Kam'enui və Əş, 2003; Beker, 1997; Davis, 1942; Vipl, 1925.

11. Karol, 1993; İnsan İnkişafı və Uşaq Sağlamlığı üzrə Milli İnstitut, 2000; Dil ilə Yazmaq, Oxumağa Başlamaq, Dikson və Tabors, 2001.

12. Dil ilə Yazmaq, Oxumağa Başlamaq , Dikson və Tabors, 2001; Dil və Yazmaq, Oxumaq İnkişafının Ev-Məktəb Təlimi, 1987-1995.

13. Məktəblər, Bacarıqlar və Əqli Əlaqələr, Hekman, 2008.

14. FasTracKids-in Yekun Qiymətləndirməsinin Nəticələri, 2008.

<u>Dəstəkləyici Tədqiqat</u>

Bovey, 1995.

Kəts, Fey, Tomblin və Janq, 2002.

Çani, 1994.

Fazio et al., 1996.

Patrik, Yun və Mörfi, 1995.

Fujim, Brinton, Morqan və Hart,1999.

Hart və Risli, 1995.

Kamil və Hibert, 2005.

Hekman, Stixurd və Urzua, 2006.